

Sygn. akt V KK 366/22

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 listopada 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Małgorzata Wąsek-Wiaderek (przewodniczący)

SSN Jerzy Grubba

SSN Andrzej Stępka (sprawozdawca)

Protokolant Ewa Śliwa

przy udziale prokuratora Prokuratury Krajowej Małgorzaty Kozłowskiej

w sprawie **G. K.**

oskarżonego z art. 294 § 1 k.k. i inne

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie

w dniu 16 listopada 2022 r.,

kasacji, wniesionych na niekorzyść przez prokuratora oraz pełnomocnika

oskarżyciela posiłkowego

od wyroku Sądu Apelacyjnego w Łodzi

z dnia 30 marca 2022 r., sygn. akt II AKa 265/21,

zmieniającego wyrok Sądu Okręgowego w Kaliszu

z dnia 13 maja 2021 r., sygn. akt III K 43/17,

**uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje Sądowi
Apelacyjnemu w Łodzi do ponownego rozpoznania w
postępowaniu odwoławczym.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem Sądu Okręgowego w Kaliszu z dnia 13 maja 2021 r., w sprawie III K 43/17, G. K. został uznany za winnego tego, iż w okresie od bliżej nieustalonej daty w 2004 r. do 1.09.2005 r., w O., działając w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, wprowadzając w błąd Z. D. oraz wykorzystując to, iż Z. D. prowadzący działalność gospodarczą pod firmą „M.” w O. znajdował się w błędzie co do treści listu intencyjnego, a następnie umowy między oskarżonym a E. sp. z o.o., doprowadził Z. D. do zawarcia z nim w dniu 1.09.2005 r. umowy kooperacyjnej, na skutek czego Z. D., w okresie od 2004 r. do 2007 r., niekorzystnie rozporządził swym mieniem wydając kwoty 301 720,34 EUR i 68 686 PLN, to jest łącznie równowartość co najmniej 1 233 373,00 PLN, jako inwestycje w celu wywiązania się z umowy zawartej z oskarżonym, to jest winnego popełnienia przestępstwa z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. i za to, na podstawie art. 294 § 1 k.k. oraz na podstawie art. 33 § 2 k.k., wymierzył oskarżonemu karę 2 lat pozbawienia oraz 150 stawek dziennych grzywny, po 100 zł jedna stawka dzienna; na podstawie art. 69 § 1 k.k. i art. 70 § 1 pkt 1 k.k. w zw. z art. 4 § 1 k.k. wykonanie wymierzonej oskarżonemu kary pozbawienia wolności warunkowo zawiesił, ustalając okres próby na 3 lata, a na podstawie art. 46 § 1 k.k. orzekł obowiązek naprawienia szkody wyrządzonej przestępstwem, poprzez zobowiązanie oskarżonego G. K. do zapłaty na rzecz oskarżyciela posiłkowego Z. D. kwot 301 720,34 EUR i 68 686,00 PLN.

Apelacje od tego wyroku zostały wniesione na niekorzyść oskarżonego przez Prokuratora Okręgowego w Ostrowie Wielkopolskim i pełnomocnika oskarżyciela posiłkowego oraz przez obrońców oskarżonego (na jego korzyść, co oczywiste).

Po rozpoznaniu tych apelacji, Sąd Apelacyjny w Łodzi wyrokiem z dnia 30 marca 2022 r., w sprawie II AKa 265/21, uchylił zaskarżony wyrok w całości i na podstawie art. 17 § 1 pkt 11 k.p.k. umorzył postępowanie wobec oskarżonego G. K., a kosztami procesu obciążył Skarb Państwa.

Kasacje od wyroku Sądu odwoławczego zostały wniesione na niekorzyść oskarżonego przez Prokuratora Okręgowego w Ostrowie Wielkopolskim i pełnomocnika oskarżyciela posiłkowego Z. D..

Prokurator Okręgowy na podstawie art. 523 § 1 k.p.k. i art. 526 § 1 k.p.k. zarzucił rażące naruszenie prawa procesowego, tj. art. 457 § 3 k.p.k. polegające na nienależytym dokonaniu kontroli odwoławczej zaskarżonego w całości wyroku Sądu I instancji, w następstwie czego było rażące naruszenie prawa procesowego, a mianowicie art. 17 § 1 pkt 11 k.p.k. w związku z art. 439 § 1 pkt 9 k.p.k., polegające na nieprawidłowym uznaniu, iż w sprawie brak było skargi uprawnionego oskarżyciela w zakresie czynu z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 12 k.k., co skutkowało niesłusznym stwierdzeniem przez Sąd odwoławczy zaistnienia bezwzględnej przyczyny odwoławczej, co w konsekwencji doprowadziło do niezasadnego uchylenia zaskarżonego wyroku skazującego i umorzenia postępowania karnego przeciwko oskarżonemu G. K..

W konkluzji Prokurator Okręgowy wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Apelacyjnemu w Łodzi do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym.

Pełnomocnik oskarżyciela posiłkowego zarzucił na podstawie art. 523 § 1 k.p.k. i art. 526 § 1 k.p.k. obrazę przepisów prawa procesowego, tj. art. 433 § 1 i 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k., polegające na niewłaściwym, nierzetelnym, dowolnym dokonaniu kontroli odwoławczej zaskarżonego w całości wyroku Sądu I instancji, tj. wyroku Sądu Okręgowego w Kaliszu z dnia 13 maja 2021 r., sygn. akt III K 43/17, z pominięciem analizy całości akt postępowania, w oparciu jedynie o postanowienie Prokuratury Rejonowej w Ostrzeszowie o umorzeniu postępowania z dnia 30 czerwca 2010 r., sygn. akt Ds. [...], a w konsekwencji rażące naruszenie przepisów prawa procesowego, mianowicie art. 17 § 1 pkt 11 k.p.k. w zw. z art. 439 § 1 pkt 9 k.p.k. w zw. z art. 305 § 1 i 2 k.p.k. w zw. z art. 118 § 1 k.p.k. w zw. z art. 327 § 1 k.p.k., polegające na nieprawidłowym uznaniu, że w sprawie wystąpiły tzw. negatywne przesłanki procesowe w postaci braku skargi uprawnionego oskarżyciela w stosunku do czynów z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 12 k.k., co skutkowało niezasadnym stwierdzeniem przez Sąd, że w sprawie zaistniały bezwzględne przyczyny odwoławcze z art. 439 § 1 pkt 9 k.p.k., co doprowadziło do uchylenia wyroku I - ej instancji i umorzenia postępowania, kiedy to z treści przepisów prawa procesowego, tj. art. 305 § 1 i 3 k.p.k. i art. 118 § 1 k.p.k. wynika, że w ramach postępowania przygotowawczego

prowadzonego pod sygn. akt Ds. [...] odmówiono wszczęcia śledztwa co do czynów z art. 286 § 1 k.k., nie zaś je umorzono, a zakres faktyczny czynności ww. postępowania przygotowawczego nie obejmował ww. czynu, wobec czego podjęcie tego śledztwa w tym zakresie było możliwe w każdym czasie z pominięciem zastosowania instytucji z art. 327 § 1 k.p.k.

W konkluzji pełnomocnik wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Apelacyjnemu w Łodzi do ponownego rozpoznania.

W pisemnej odpowiedzi na kasację pełnomocnika prokurator Prokuratury Okręgowej w Ostrowie Wielkopolskim poparł tę skargę i wniósł o jej uwzględnienie.

Sąd Najwyższy stwierdził co następuje.

Obie kasacje były trafne i odniosły ten skutek, że Sąd Najwyższy uchylił zaskarżony wyrok i sprawę przekazał Sądowi Apelacyjnemu w Łodzi do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym. W toku kontroli instancyjnej Sąd drugiej instancji rażąco naruszył przepisy prawa wskazane w skargach, a naruszenie to miało istotny wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia.

Jak już wcześniej podniesiono, w niniejszej sprawie Sąd odwoławczy uchylił zaskarżony apelacjami wyrok skazujący Sądu I instancji i na podstawie art. 17 § 1 pkt 11 k.p.k. umorzył postępowanie wobec oskarżonego G. K., a kosztami procesu obciążył Skarb Państwa. Uzasadniając to rozstrzygnięcie, stwierdził: „Zaistniały w postępowaniu karnym, prowadzonym przeciwko oskarżonemu G. K., układ procesowy doprowadził sąd apelacyjny do ustalenia zaistnienia jednej z tzw. bezwzględnych przyczyn odwoławczych wymienionej w art. 439 § 1 pkt 11 k.p.k., co skutkowało ograniczeniem rozpoznania wniesionych apelacji do ww. okoliczności podlegającej uwzględnieniu z urzędu”. Następnie Sąd dokonał analizy postanowienia prokuratora Prokuratury Rejonowej w Ostrzeszowie z dnia 30 czerwca 2010 r. o umorzeniu śledztwa w sprawie o sygn. Ds. [...], i dalej podniósł: „W przedmiotowym postępowaniu zasadnicze znaczenie miało ustalenie, jaki był zakres śledztwa zakończonego prawomocnym postanowieniem z 30 czerwca 2010 r. o jego umorzeniu w fazie *in rem*, bowiem ustalenie, że toczyło się ono także w sprawie o czyn z art. 286 § 1 k.k., którego zgodnie z ponownym zawiadomieniem pokrzywdzonego miał dopuścić się na jego szkodę G. K., aktualizowałoby procesową konieczność uprzedniego wydania postanowienia o podjęciu śledztwa

(art. 327 § 1 k.p.k.). Dostrzec należy, iż w uzasadnieniu postanowienia z dnia 30 czerwca 2010 roku prokurator wprost nawiązuje do okoliczności faktycznych związanych z czynem z art. 286 § 1 k.k., co do którego zapadła wcześniejsza decyzja o odmowie wszczęcia śledztwa. W ocenie sądu apelacyjnego tylko z powodu wcześniejszej decyzji procesowej, wszczynając śledztwo i wydając ww. postanowienie o jego umorzeniu, w części wstępnej orzeczenia, prokurator nie zamieścił stosownych zapisów wskazujących na rzeczywisty zakres postępowania, a tym samym faktyczny zakres umorzenia, który *de facto* obejmował także czyn z art. 286 k.k., który w przekroju całego postępowania stanowi kanwę sporu gospodarczego i finansowego pomiędzy pokrzywdzonym a oskarżonym. (...) Dla poparcia powyższej tezy przywołać można przepis art. 308 § 6 k.p.k., gdzie sformułowany został nakaz liczenia czasu trwania śledztwa czy dochodzenia od dnia dokonania pierwszej czynności określonej w art. 308 § 1 i 2 k.p.k. Argumentu wspierającego stanowisko sądu apelacyjnego dostarcza także analiza treści art. 118 § 1 k.p.k., który to przepis nakazuje oceniać znaczenie czynności procesowej według treści złożonego oświadczenia. Decyzja procesowa prokuratora, traktowana jako czynność procesowa organu, obejmująca postanowienie o umorzeniu śledztwa i jej uzasadnienie jednoznacznie wskazują, że wyrażona w tej decyzji „rezygnacja” ze ścigania obejmuje także zdarzenie faktyczne, w wyniku którego pokrzywdzony dopatrywał się w zachowaniu oskarżonego znamion przestępstwa oszustwa. (...) w sprawie wszczętej i zakończonej postanowieniem prokuratora o umorzeniu śledztwa - sygn. akt Ds. [...], faktyczny zakres postępowania przygotowawczego obejmował także czyn z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 294 k.k., co do którego prokurator w późniejszym czasie wszczął tzw. własne śledztwo bez zachowania wymogów z art. 327 § 1 k.p.k., to jest bez uprzedniego wydania postanowienia o podjęciu umorzonego śledztwa. Tym samym, prokurator utracił prawo do oskarżenia G. K. o czyn objęty aktem oskarżenia. Ta okoliczność eliminowała także możliwość prowadzenia przeciwko oskarżonemu postępowania jurysdykcyjnego, czego nie dostrzegł sąd okręgowy”.

Mając powyższe argumenty na uwadze Sąd Najwyższy stwierdza, że stanowisko Sądu odwoławczego jest rażąco błędne.

W pierwszym rzędzie wypada nakreślić treść kolejno wydawanych decyzji procesowych na etapie postępowania przygotowawczego w niniejszej sprawie, bowiem bez znajomości wszystkich tych decyzji nie sposób ustalić, czy zarzut kasacji jest zasadny.

I. W dniu 30 czerwca 2010 r. zostało wydane postanowienie o umorzeniu śledztwa w sprawie o sygn. Ds. [...] przeciwko G. K. (k. 442-448), które w wyniku rozpoznania zażalenia, postanowieniem z dnia 15 czerwca 2011 r. Sąd Rejonowy w Ostrzeszowie utrzymał w mocy (k. 449-451). Postanowieniem z dnia 30 czerwca 2010 r. prokurator Prokuratury Rejonowej w Ostrzeszowie w sentencji postanowienia wymienił szereg czynów, co do których postanowił umorzyć postępowanie, wskazując podstawy tego umorzenia. Do nich należały:

- 1/ przestępstwo z art. 300 § 1 i 3 k.k. popełnione w okresie od listopada 2006 r. do maja 2009 r.;
- 2/ przestępstwo z art. 300 § 2 k.k. popełnione w okresie od lutego 2009 r. do maja 2009 r.;
- 3/ przestępstwo z art. 272 k.k. i art. 273 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. popełnione w dniu 4 marca 2009 r.;
- 4/ przestępstwo z art. 190 § 1 k.k. popełnione w dniu 2 sierpnia 2009 r.;
- 5/ przestępstwo z art. 77 pkt. 1 i 2 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 12 k.k. popełnione w okresie od 31 października 2005 r. do maja 2009 r.;
- 6/ przestępstwo z art. 522 ust. 1 ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. Prawo upadłościowe i naprawcze popełnione w okresie od 31 marca 2009 r. do 2 kwietnia 2009 r.

Sentencja postanowienia wprost i jednoznacznie wskazywała, że brak umorzenia postępowania w zakresie czynu z art. 286 § 1 k.k. Co nie mniej istotne, brak też wskazania takiego zakresu przedmiotowego prowadzonego postępowania przygotowawczego w postanowieniu o jego wszczęciu z dnia 17 lipca 2009 r. (k. 28). Wypływa stąd logiczny wniosek – postępowanie, o którym mowa, nie toczyło się w ogóle co do czynu z art. 286 § 1 k.k.

W uzasadnieniu tego postanowienia znajduje się informacja, że zawiadomienie Z. D., które wpłynęło do Prokuratury Rejonowej w Ostrzeszowie w

dnia 17 kwietnia 2009 r., zawierało zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa co do kilku kwestii:

- oszustwa z art. 286 § 1 k.k. polegającego na doprowadzeniu zawiadamiającego do niekorzystnego rozporządzenia mieniem, w kwocie około 13 milionów zł (k. 443);

- udaremnienia lub uszczuplenia zaspokożenia wierzycieli (w tym zawiadamiającej), poprzez wyzbywanie się i ukrywanie składników swojego majątku, a w konsekwencji udaremnianie prowadzonej egzekucji, tj. czynu z art. 300 § 1 i 2 k.k.;

- wyłudzenia poświadczenia nieprawdy w postaci zwolnienia lekarskiego i przedłożenie tego zwolnienia w Sądzie Apelacyjnym w Łodzi, tj. o przestępstwa z art. 272 k.k. i art. 273 k.k.;

- podania nieprawdziwych danych we wniosku o upadłość skierowanym do Sądu Rejonowego dla Wrocławia Fabrycznej - Sądu Gospodarczego poprzez zatajenie części składników swego majątku, tj. o przestępstwa z art. 522 ust. 1 ustawy prawo upadłościowe i naprawcze.

W uzasadnieniu co do umorzenia w/w postępowania prokurator rzeczywiście stwierdził, że analiza materiałów zgromadzonych w trakcie postępowania sprawdzającego pod sygn. Ds. [...]1 Prokuratury Rejonowej w Ostrzeszowie, pozwoliła na jednoznaczne stwierdzenie, iż zachowanie G. K. nie wyczerpało wszystkich znamion czynu zabronionego, określonego w art. 286 § 1 k.k., a tym samym nie doszło do popełnienia przestępstwa oszustwa na szkodę Z. D.. Prokurator zaznaczył w tym przypadku, że sytuacja ta spowodowała wydanie postanowienia o odmowie wszczęcia śledztwa, powołując się na postanowienie Ds. [...]1, z dnia 15 maja 2009 r. (k. 447v-448).

II. Zauważyć należy, iż pod sygn. Ds. [...]1 zostało uprzednio wydane postanowienie o odmowie wszczęcia śledztwa z dnia 15 maja 2009 r. w sprawie przestępstwa z art. 286 § 1 k.k. (utrzymane w mocy postanowieniem Sądu Rejonowego w Ostrzeszowie z dnia 10 września 2009 r.). Z uzasadnienia tego postanowienia wynika, że Prokurator Rejonowy w Ostrzeszowie odmówił wszczęcia śledztwa w sprawie oszustwa polegającego na doprowadzeniu zawiadamiającego Z. D. do niekorzystnego rozporządzenia mieniem, w związku z niewypełnieniem

warunków zawartej w dniu 1 września 2005 r. w O. umowy kooperacyjnej, dotyczącej współdziałania firm należących do oskarżonego i pokrzywdzonego - z uwagi na brak znamion czynu zabronionego (k. 438).

Jak wyżej wskazano, Sąd Rejonowy w Ostrzeszowie po rozpoznaniu zażalenia pokrzywdzonego Z. D. na postanowienie prokuratora Prokuratury Rejonowej w Ostrzeszowie z dnia 15 maja 2009 r. o odmowie wszczęcia śledztwa w sprawie Ds. [...]1, postanowieniem z dnia 10 września 2009 r., sygn. akt II Kp [...], utrzymał w mocy zaskarżone postanowienie. Zakresem tego rozstrzygnięcia został objęty tylko art. 286 § 1 k.k. (k. 441).

III. Postanowieniem z dnia 17 lutego 2014 r., sygn. Ds. [...]2, Prokurator Rejonowy w Ostrzeszowie odmówił wszczęcia śledztwa (k. 452-454) w sprawie:

1/ oszustwa z art. 286 § 1 k.k. w związku z niewypełnieniem warunków wskazanej wcześniej umowy zawartej w dniu 1 września 2005 r.;

2/ uszczuplenia w okresie od 17 marca 2009 r. do 23 marca 2009 r. zaspokojenia wierzycieli G. K.;

- powołując się na przesłankę z art. 17 § 1 pkt. 7 k.p.k., albowiem postępowanie karne co do tych samych czynów zostało już prawomocnie zakończone. W uzasadnieniu tegoż postanowienia o odmowie wszczęcia śledztwa prokurator wskazał, że kwestie te były już przedmiotem prawomocnie zakończonych postępowań karnych, prowadzonych przez Prokuraturę Rejonową w Ostrzeszowie. W dalszej części uzasadnienia prokurator wyraźnie wskazuje, że przedmiotowe oszustwo dotyczące niewywiązania się z umowy kooperacyjnej było przedmiotem postępowania Ds. [...]1, zakończonego postanowieniem z dnia 15 maja 2009 r. o odmowie wszczęcia śledztwa, z uwagi na brak znamion czynu zabronionego.

Sąd Okręgowy w Kaliszu po rozpoznaniu zażalenia, postanowieniem z dnia 6 marca 2015 r., sygn. akt III K 49/15, utrzymał w mocy zaskarżone postanowienie.

IV. W dniu 3 października 2016 r. zarządzeniem Zastępcy Prokuratora Okręgowego w Ostrowie Wielkopolskim przejęto sprawę o sygnaturze Ds. [...]2 Prokuratury Rejonowej w Ostrzeszowie do dalszego prowadzenia o przestępstwo z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. popełnione na szkodę Z. D. (k. 570, 571 i 576). Z jego uzasadnienia wynika, że działania zostały podjęte w odniesieniu do

postępowania Ds. [...]3, w części czynów zabronionych z art. 286 k.k. Natomiast w dniu 5 października 2016 r. zostało wydane postanowienie o wszczęciu w tym zakresie śledztwa własnego pod sygn. [...]4 (k. 577-578).

Należy stwierdzić, że zgodnie z art. 327 § 1 k.p.k. - „Umorzone postępowanie przygotowawcze może być w każdym czasie podjęte na nowo na mocy postanowienia prokuratora, jeżeli nie będzie się toczyć przeciw osobie, która w poprzednim postępowaniu występowała w charakterze podejrzanego. Przepis ten stosuje się odpowiednio w sprawie, w której odmówiono wszczęcia śledztwa lub dochodzenia”.

W doktrynie przyjmuje się, że postanowienie o odmowie wszczęcia postępowania przygotowawczego nie powoduje konsumpcji skargi publicznej i nie stanowi przeszkody do wszczęcia śledztwa lub dochodzenia w razie uzyskania dodatkowych danych, które wskazują na uzasadnione podejrzenie popełnienia przestępstwa, lub dokonania odmiennej oceny przez organ procesowy i uznania, że decyzja o odmowie wszczęcia była przedwczesna, niesłuszna lub niezasadna (*por. R.A. Stefański [w:] System Prawa Karnego Procesowego, t. 10, (red.) R. A. Stefański, s. 714*). Możliwe jest więc wzruszenie decyzji o odmowie wszczęcia postępowania przygotowawczego i jednocześnie wszczęcie śledztwa lub dochodzenia. W takiej sytuacji należy wydać wyłącznie postanowienie o wszczęciu (*por. M. Rogalski [w:] System Prawa Karnego Procesowego, t. 10, Postępowanie przygotowawcze, (red.) R.A. Stefański, Warszawa 2016, s. 1088*).

W orzecznictwie Sądu Najwyższego wyrażono w tej kwestii utrwalony już pogląd, że prowadzenie postępowania przygotowawczego, którego wszczęcia uprzednio odmówiono, nie wymaga wydania przez prokuratora postanowienia o podjęciu na nowo tego postępowania (*por. wyrok Sądu Najwyższego z 17 czerwca 2021 r., IV KK 633/19, LEX nr 3227697; zob. też glosę R.A. Stefańskiego, OSP 2022/2, poz. 15*). W orzeczeniu tym słusznie zauważono, że przyjęcie poglądu o konieczności wydania postanowienia czyniłoby bezprzedmiotowym odesłanie do odpowiedniego stosowania unormowania dotyczącego podjęcia umorzonego postępowania (zdanie pierwsze art. 327 § 1 k.p.k.), gdyż wówczas norma tam zawarta miałaby wprost zastosowanie. Ponadto wykładnia logiczna sprzeciwia się przyjęciu, że należy wydać postanowienie o podjęciu postępowania, którego

wszczęcia odmówiono. Nie można bowiem podjąć postępowania, którego w ogóle nie było, bo odmówiono jego wszczęcia. Zatem zakres odesłania do zdania pierwszego art. 327 § 1 k.p.k. należy odnieść do uprawnienia wszczęcia postępowania, którego prowadzenia uprzednio odmówiono, w każdym czasie (zob. *M. Kurowski, [w:] Komentarz do KPK, D. Świecki (red.), Lex, teza 12*). Jak słusznie stwierdził Sąd Najwyższy w innym ze swoich orzeczeń, przed wszczęciem postępowania nie istnieje też jego przedmiot – nie można zatem zmierzać wówczas ani do skonsumowania go, ani wykorzystać w żaden procesowy sposób, choćby przez uczynienie go przedmiotem rozważań i rozstrzygnięć (zob. *postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 22 września 1999 r., II KZ 70/99, OSNKW 1999, z. 11 – 12, poz. 75*). Skoro postanowienie o odmowie wszczęcia postępowania przygotowawczego, inaczej niż może to mieć miejsce w przypadku umorzenia śledztwa lub dochodzenia, nie rozstrzyga o przedmiocie procesu, to istnienie prawomocnego formalnie postanowienia o odmowie wszczęcia postępowania przygotowawczego, nie stanowi przeszkody do wszczęcia postępowania karnego w każdym czasie, i to bez potrzeby wzruszenia tego postanowienia.

Przechodząc na grunt przedmiotowej sprawy należy stwierdzić, że błędne było podejście Sądu II instancji opierające się na „domniemywaniu” zakresu przedmiotowego postanowienia o umorzeniu postępowania w sprawie o sygn. Ds. [...]. Nie istniały podstawy, by przyjąć, że skoro prokurator wprost nawiązuje do okoliczności faktycznych związanych z czynem z art. 286 § 1 k.k., co do którego zapadła wcześniejsza decyzja o odmowie wszczęcia śledztwa, to możliwe jest przyjęcie, iż tylko z powodu wcześniejszej decyzji procesowej, wszczynając śledztwo i wydając powyższe postanowienie o jego umorzeniu, w części wstępnej orzeczenia prokurator nie zamieścił stosownych zapisów wskazujących na rzeczywisty zakres postępowania, uznając to za zbędne. W przypadku postanowienia o umorzeniu śledztwa (podobnie zresztą jak w przypadku każdego orzeczenia organu procesowego) nie ma możliwości „domniemywania faktycznej treści czynności prawnej” – podobnie jak w przypadku wyroku sądu istotny jest jedynie faktyczny zakres przedmiotowy sformułowany w sentencji takiej decyzji procesowej. Prawo procesowe nie zna instytucji „domniemanej rezygnacji ze ścigania” w ramach uzasadnienia postanowienia o umorzeniu śledztwa.

Nie jest też możliwe korzystanie z instytucji z art. 118 § 1 k.p.k. w przypadku sentencji decyzji procesowych wydawanych przez organy ścigania (podobnie w zakresie orzeczeń sądowych), w szczególności, jeśli nie ma żadnych wątpliwości co do zakresu przedmiotowego tej decyzji. Nie jest możliwe rozszerzanie czy zwężanie zakresu przedmiotowego jasno określonego w sentencji, poprzez odwołanie do treści uzasadniania – a więc *de facto* zmienianie jego treści za pomocą uzasadnienia. To nie uzasadnienie wyznacza przedmiotowy zakres postanowienia czy wyroku. Nie można przy pomocy art. 118 § 1 k.p.k. doszukiwać się w sentencji postanowienia o umorzeniu postępowania przygotowawczego niewyrażonych tam elementów. Zbędne jest więc w ogóle badanie tego, jaka była „wola” organu wydającego decyzję procesową, jeśli brak przejawów tej „woli” w sentencji postanowienia. Jasno wynika z postanowienia o umorzeniu śledztwa, wydanego w sprawie Ds. [...], że jego zakresem przedmiotowym nie było objęte oszustwo na szkodę Z. D..

W niniejszej sprawie brak było podstaw by stwierdzić zaistnienie bezwzględnej przyczyny odwoławczej, co w konsekwencji doprowadziło do niezasadnego uchylenia przez Sąd Apelacyjny w Łodzi zaskarżonego apelacjami wyroku skazującego i umorzenia postępowania karnego przeciwko oskarżonemu G. K.. W tej sytuacji doszło więc do naruszenia art. 457 § 3 k.p.k., polegającego na nienależytym dokonaniu kontroli odwoławczej zaskarżonego w całości wyroku Sądu I instancji, w następstwie czego doszło do rażącego naruszenia prawa procesowego, a mianowicie art. 17 § 1 pkt 11 k.p.k. w związku z art. 439 § 1 pkt 9 k.p.k., a polegającego na nieprawidłowym uznaniu, iż w sprawie brak było skargi uprawnionego oskarżyciela w zakresie czynu z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 12 k.k. Wszystkie powyższe okoliczności spowodowały, iż Sąd Najwyższy uznał za konieczne uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu w Łodzi w postępowaniu odwoławczym. W toku tego postępowania Sąd rozpoznał wniesione apelacje i będzie mieć na uwadze argumenty przedstawione przez Sąd Najwyższy w niniejszym uzasadnieniu.

[as,at.]

